



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

VI. Quarta, & quinta pars probabilioris sentantiæ suadetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

habitualemente Deo displicens, ac poenae meritum constituit; actusque praeteritus partim per seipsum, partim per carentiam diuinæ condonationis sibi extrinsecam, Deo displicens, & supplicio dignus efficitur. Similiter instantia fieri potest in actu moraliter bono, qui per liberam conseruationem, maioremque durationem magis meritorius est, & specialem Dei complacentiam terminat. At iuxta P. Hurtadum duratio est denominatio partim intrinseca, partim extrinseca, atque in existentia actus, & tempore labente sita. Rursus non ab similibus instantia fieri potest in sententia plurium aduersariorum admittentium ex maiori gratia ceteris paribus crescere meritum actus. Tandem instari potest argumentum in libertate quoad speciem actui extrinsecam: actus enim liber hoc genere libertatis est multo magis meritorius, quam si solum esset liber quoad exercitium, ob maiorem difficultatem, quam superat.

29 Obiicies secundo: potentia libera est intrinsece, & essentialiter perfectior, quam potentia necessaria, ut manifestum est: at potentia perfectior maiorem perfectionem in suos actus refundit: qua ratione homo, quam equus; & hic, quam lapis perfectiores operationes habet: ergo potentia libera refundit maiorem aliquam perfectionem, quam necessaria in necessarium: atque adeo actus liber suapte natura perfectior est necessario, & quod consequens est, ab eo essentialiter diuersus. Respondeo, potentiam liberam esse perfectiorem eam potentiam, quae per se necessaria est; & tamen non solum ad aliquos, sed etiam ad omnes suos actus necessitatem habet; qua ratione homo equo, & leone, ceterisque agentibus naturalibus multo perfectior est: potentiam tamen liberam esse magis perfectam potentiam per accidens necessariam, & quae eiusmodi est non in ordine ad omnes actus, sed tantum ad aliquos; quin imo potentiam liberam, & potentiam hac ratione necessariam esse omnino eandem, & solum extrinsece ratione alicuius comprincipij, aut concursus diuini, non vero intrinsece: & essentialiter differre. Hinc autem duntaxat colligitur, actum liberum hominis, actumque necessarium equi intrinsece differre: actum vero liberum hominis, eiusdemque actum necessarium extrinsece tantum differre: hac enim ratione, & non alia diuersitas actuum diuersitatem principiorum imitatur. Obiicies tertio: actus liber oritur ex cognitione indifferenti, & necessarius ex cognitione determinata, atque adeo ex diuersis specie cognitionibus: at diuersas specie cognitiones sequuntur diuersi specie affectus: ergo actus liber, & necessarius specie diuersi sunt. Maior conspicua est. Minor autem probatur ab Hurt. disp. 14. de anima sect. 6. tum quia diuersa facultas cognoscitiva diuersam etiam facultatem appetitiuam re, aut ratione infert: unde sicut sensus, & intellectus, sic etiam appetitus sensitivus, & voluntas specie distinguuntur. Tum etiam, quia cognitio boni in bellua non intentionem, & electionem, sed alios affectus inferioris speciei, & ordinis infert: at non alia ratione, nisi quia licet obiectum sit idem, eius tamen cognitio in homine, & bellua est longe diuersa.

30 Fateor cognitiones specie diuersas effectus specie diuersos sapissimè inferre: id quod argumentis à Patre Hurtado adductis haud male probatur: & ulterius etiam suaderetur contra P. Vasquez 1. 2. disputatione 2. capite 2. oppositum tuentem. Si cognitio non posset nunquam variare affectum, maxime quia cognitio non est principium effectuum, sed directiuum, meraque dispositio, siue cognitio sine qua voluntas non amaret: at quod principium non effe-

ctiuum speciem tamen effectus variare possit, multis probatum manet lib. 4. Physic. tract. 1. capite 3. & vel inde constat, quod essentia diuina non sit principium productiuum Verbi, & tamen ea variata terminus productus idem non esset. Quod vero omnes affectus orti à cognitionibus diuersis, diuersi sint, nullatenus verum esse potest. Primum, quia causae efficientes specie diuersae haud raro eundem specie effectum producant, ut cum ignis, lux, & sol calorem efficiunt: igitur à fortiori causa directiua, quae minus in effectum influit, non poterit variare speciem effectus in omni euentu; ac proinde, cum cognitio sit causa directiua, à diuersa cognitione, non diuersa, sed eadem volitio interdum manare poterit. Hinc respondeo argumento proxime facto, cognitionem indifferentem, & cognitionem determinatam ad vnum, ut specie diuersae sunt, inferre quidem posse aliquos actus voluntatis specie diuersos; cum altera amorem, aut odium, seu nolitionem amandi causare possit; altera vero non nisi solum amorem: ceterum ab iis aliquando eundem specie affectum oriri posse; atque adeo amorem liberum, amoremque necessarium ab utraque prouenientem, eundem, & non diuersam specie esse. Respondeo secundo, cognitionem indifferentem, & determinatam non distingui adaequatè, sed inadaequatè tantum: cognitio enim boni seorsum à cognitione mali, aut alterius rationis, boni amorem impediens est determinata; simul vero cum illa eadem cognitio indifferens est. Hinc igitur est, amorem liberum prouenientem à cognitione indifferenti non differre adaequatè, sed inadaequatè, & extrinsece tantum ab amore necessario, cui cognitio determinata praelucet: haud aliter ac cognitio ipsa indifferens à cognitione determinata non nisi inadaequatè tantum, & per aliquid sibi extrinsecus adiunctum discriminatur.

31 Obiicies quarto: actus vitalis intrinsece, & essentialiter differt à non vitali, actusque voluntarius à non voluntario: euident enim est, cognitionem, & volitionem ab operationibus rerum insensibilium non accidentaliter, aut extrinsece tantum differre: similiter ergo actus liber à necessario differet. Respondeo concessio antecedenti, & negata consequentia: siquidem actus liber differre potest à necessario per hoc, quod actionem diuersam, nempe essentialiter liberam terminet; aut per hoc, quod tam ipse actus, quam actio indifferentiæ voluntatis coexistant: haec autem denominationes actui libero extrinsecae sunt, ac proinde eius ab actu necessario discrimen extrinsecum erit. Ceterum actus vitalis, aut voluntarius, cognitio videlicet aut amor ab actu nec vitali, nec voluntario, calore v. g. aut frigore seorsum à quavis actione, aut relatione coexistentiae differt, quia entitatiue perfectior est, & perfectiores etiam effectus, perfectioresque causas postulat.

CAPUT VI.

Quarta, & quinta pars probabilioris sententiae suaderetur.

32 A sseruimus quarto loco, libertatem formalem, & in actu secundo sumptam consistere non posse in modo aliquo intrinseco, & accidentario actionem, aut actum, liberum consequente. Quod me iudice manifestum, & euident est, ac probatur hunc in modum: pro priori naturæ ad illum modum intelligitur actio existens, atque adeo dependens ab omnibus suis causis: vel ergo dependens à voluntate indifferente

indifferente ad utrumlibet: & sic pro eo priori libera erit: vel à voluntate determinata ad vnum: atque ita erit necessaria, & impossibilis cum modo illo libertatis subsequente. Rursus secundo: modus ille libertatis, quem comminiscuntur aduersarij, est ens reale: ergo producitur per actionem aliquam: tum sic: actio productiua illius modi aut est libera pro priori naturæ per alium modum distinctum à suo termino: & sic infinitus processus modorum perspicue sequitur: aut est libera per se ipsam essentialiter, ante modum omnem libertatis: atque ita etiam actio productiua ipsius amoris ante omnem libertatis modum per se ipsam, & essentialiter libera erit: frustra igitur, & per quam ex vano dicitur, libertatem in modo illo accidentario, & consequente esse sitam. Præterea: bonitas, & malitia moralis non sunt modi consequentes existentiam actus, quem bonum, malumve in genere amoris denominant: atqui ambæ includunt formaliter libertatem: hæc ergo nequit esse modus consequens entitatem, & existentiam actus liberi, actionisve per quam producitur. Minor syllogismi suadetur: quia bonitas, & malitia moralis sunt formaliter meritoria præmij, ac pænæ: hosque effectus suo sibi iure vendicant: meritum autem formale præmij, aut supplicij quæ esse, aut intelligi potest sine formali exercitio libertatis? Bonitas ergo & malitia moralis libertatem in suis conceptibus claudunt, eamque reuera important. Maior autem eiusdem syllogismi, nempe bonitatem, & malitiam moralem haud esse modos consequentes hunc in modum breuiter suadetur: non potest bonitas & malitia moralis in eo immediate consistere, in quo nulla elucet formalis, & immediata libertas: non elucet autem in modo consequente: ergo, &c. illud prius perspicue ostenditur: quia bonitas, & malitia moralis absolute loquendo postulant libertatem aliquam, & sine hac minime subsistunt: ergo bonitas, & malitia moralis si sint formaliter, & immediate tales, nec denominatiue, & mediate conueniant, eo ipso postulant libertatem non qualemcumque, sed proximam, & immediatam: eo igitur modo sumptæ haud possunt in eo consistere, ibiue reperiri, ubi nulla reperitur formalis, & immediata libertas. Quod etiam inde vltius patet, quia bonitas, & malitia moralis primario, & immediate non reperiuntur in actione exteriori, nec ei competunt nisi per denominationem ab interna voluntatis actione: sed non alia ratione nisi quia actio exterior non est immediate libera: ergo, &c. Postremo principaliter suadetur quarta illa nostræ, ac verioris sententiæ pars: quia libertas est relatio actus, actionisque ad indifferentiam voluntatis: aut ergo est relatio essentialis alterutri; siue, vt loquuntur alij, transcendentalis: & sic nequit consistere in modo consequente, & realiter distincto: aut est actus, actionisve intuitu relatio prædicamentalis, ac minime essentialis: & sic etiam patet quod non sit modus consequens: cum vniuersim loquendo relationes prædicamentales non esse modos fundamentis, ac terminis suis superadditos ostenderimus superius lib. 3. huius operis, cum esset sermo de prædicamento ad aliquid.

33. Asseruimus quinto, & vltimo loco actioni essentialiter liberæ, siue conseruatiua sit, siue primò productiua, duplicem in esse libertatem: alteram essentialem, & omnino intrinsecam; alteram accidentariam, & ex parte extrinsecam. Probat autem: quia actus essentialiter verus, & falsitati repugnans supra veritatem intrinsecam, & essentialiter

R. P. Ricardj Lyncei, Philosoph. Tom. III.

lem habet aliam extrinsecam, & in obiecto ex parte sitam, vt in Dialectica lib. 10. & postremo à nobis est ostensum. Similiter ergo in præfenti, &c. Idem suadetur etiam ex eo, quod quauis res creata essentialiter pendens à Deo per duplicem dependentiam, & productionem ab eo pendeat: quod item intellectus noster per duplicem semper intellectionem intelligat obiectum: quod etiam anima nostra duplici prædita sit intellectu, agente scilicet atque patiente: quæ omnia locis suis sunt demonstrata. At inquit: materia v. g. hoc ipso quod sit existens per se ipsam essentialiter, nequit existere per existentiam formæ: aliud enim est existere per existentiam formæ: aliud per eam compleri: siue, quod eodem redit, aliud est per eam absolute, & sine additamento denominari existentem: aliud per eam completè existere: horumque posterius tamen concedatur, concedi tamen nequit prius, nec certè ab vilo conceditur. Pari ergo ratione hoc ipso, quod actio aliqua sit essentialiter libera, haud poterit dici libera per denominationem extrinsecam ab indifferentia voluntatis. Sed admissio antecedenti neganda est hæc consequentia. Ratio discriminis est: quia quò minus indifferentia voluntatis supposito respectu essentiali ad eam actionis libera, & se habente instar applicationis, siue conditionis sine qua non, talem actionem denominet liberam, non obstante eius libertate essentiali, nihil obesse potest, nullumque suppetit argumentum, quo id falsitatis euincatur: cum tamen argumenta omnia probantia indistinctionem realem essentialis ab existentia, aut nulla sint, aut certè id conuincant, materiam non posse dici simpliciter, & absolute existentem per existentiam formæ à se realiter distinctam: a fortiori ergo per eam non existere, si ante eam præsupponatur existens per semetipsam.

C A P V T VII.

An prædefinitio Dei efficax sit composibilis cum libertate creata?

34. **N**ON pauci nostræ Societatis Doctores cum P. Molina, & Vasquez negatiue respondent: argumenta, quibus mouentur, sunt sequentia. Præfinitio efficax Dei antecedit naturam actum voluntatis creatæ, & cum eo connectitur essentialiter: igitur ei necessitatem antecedentem importat, atque adeò eius libertatem euertit. Quod si dicatur, præfinitionem efficacem supponere scientiam mediam, nec nisi per ea auxilia, quæ Deus videt habitura effectum, si ponantur, consensum voluntatis discernere: vnde non simpliciter, sed secundum quid eum antecedere: in contrarium est, quoniam præfinitio supponens scientiam mediam, hoc ipso tantum supponit actum in statu conditionato, non vero in statu absoluto: igitur eum in statu absoluto simpliciter antecedit; ac proinde eius libertatem in hoc statu euertit. Responderi solet huic argumento, præfinitionem non antecedere simpliciter, sed secundum quid tantum arbitrii nostri consensum, tribus de causis: quarum singulæ si non sufficiunt, omnes tamen collectim sumptæ sufficientissima sunt: nam primo efficax illa præfinitio non est principium immediatum operis, sed mediatum duntaxat. Deinde secundo non requiritur essentialiter ad actum præfinitum, quin potius hic sine illa esse potest. Rursus tertio scientiam

M m 3 mediam,